

Nr 679

Av herr **Johansson** i Stockholm m. fl., i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 56, angående vissa anslag för budgetåret 1961/62 till stöd åt konstnärlig, litterär och musikalisk verksamhet.*

Regeringens proposition nummer 56 innebär ett betydande steg i rätt riktning, när det gäller samhällets stöd åt skapande konstnärlig verksamhet. Vi hälsar detta med särskild glädje, då vi i motioner under en lång följd av år framfört en rad förslag om sådant understöd och i vårt partis kulturprogram av år 1947 skisserat vad vi anser borde vara grundlinjerna för den svenska kulturpolitiken och för statens och kommunernas understöd till olika former av konstnärligt skapande. Departementschefens tre punkter och de riktlinjer han anger för ett mera långsiktigt handlingsprogram står i samklang med de tankar vi framfört i motionerna och kulturprogrammet. Särskilt värdefullt är att departementschefen i propositionen fastslår samhällets ansvar på detta viktiga område och själva principen att samhället ekonomiskt bör stödja kulturarbetet och kulturarbetarna, därför att "den konstnärliga verksamheten skapar oundgängliga värden för människorna".

Även om förslagen i propositionen innebär ett avsevärt framsteg jämfört med den tidigare njugetheten hade vi hoppats att man redan nu skulle gå ett stycke längre, särskilt när det gäller stipendierna. Aktuella undersökningar, nu senast i Göteborg, har gett skrämmande fakta om de utövande tonsättarnas och konstnärernas och deras familjers liv på gränsen av existensminimum och om tvånget för ett stort antal av dem att för livsuppehållet skaffa sig sysselsättningar som begränsar och hindrar deras konstnärliga verksamhet. Den nu föreslagna höjningen torde räcka till stipendier åt ett tjugotal konstnärer och ett lika begränsat antal tonsättare, men alla vet, att många flera skulle behöva ett sådant stöd. Det borde också ha varit möjligt att, som vi föreslagit i flera motioner, återinföra enprocentregeln för konstnärlig utsmyckning av statliga byggnader och att utsträcka stipendiestödet även till några av de konstarter, som departementschefen har i åtanke för framtiden. Då vi anser det utsiktslöst att i år erhålla riksdagens bistånd till längre gående åtgärder, har vi i en tidigare motion begränsat oss till att föreslå ett understöd av 50 000 kronor till dramatiska författare av hög kvalitet.

Det finns dock ett område där åtgärder bör vidtagas redan nu. Understödet för kulturarbetet är nu splittrat på flera departement och flera olika

institutioner, som administrerar och fördelar de anslag som ges. Varför skall exempelvis lotterimedlen och deras fördelning till opera- och teaterbyggen och till understöd åt teatrarnas och orkesterföreningarnas verksamhet handhas av handelsdepartementet? Alla sådana frågor bör enligt vår mening höra till det departement, som speciellt sysslar med kulturfrågor. Departementschefen fastslår i propositionen, att de nuvarande administrations- och fördelningsformerna är splittrade och kan befinnas vara mindre ändamålsenliga.

Redan i en riksdagsmotion för 15 år sedan i anslutning till det förut omnämnda kulturprogrammet har vi föreslagit, att staten bör upprätta en central kulturfond, som handhar hela stipendiesystemet och andra stödformer för det konstnärliga skapandet. Denna fond bör ge möjlighet till större rörlighet och frihet vid stipendiernas fördelning än de nuvarande separata och strängt avgränsade formerna för administrationen. Ledningen för denna kulturfond bör sammansättas av framstående representanter för samtliga konstarter och i första hand kulturarbetarnas egna organisationer.

Med hänvisning till ovanstående motivering föreslår vi,

att riksdagen med bifall till proposition nummer 56 hemställer till regeringen om förslag om skyndsamt inrättande av en central, statlig kulturfond, som handhar administrationen och fördelningen av de olika understödsformerna för det fria kulturarbetet och skapande konstnärlig verksamhet.

Stockholm den 14 mars 1961

Gustav Johansson

Helmer Holmberg

Knut Senander

H. Hagberg

Henning Nilsson